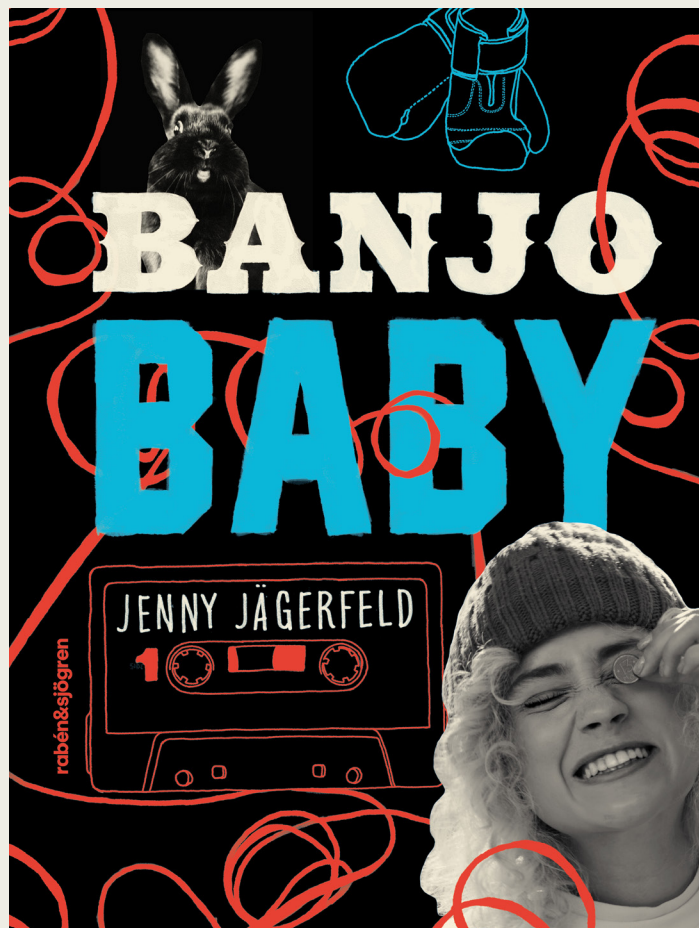

Lärarhandledning

Banjo baby

Av Jenny Jägerfeld

En lärarhandledning av Lina Stoltz

9–12 år

Om boken

Mörten älskar att spela banjo och har startat en videokanal som heter Banjo Baby. En dag får hon ett meddelande från en tjej som heter Alma de Palma. De börjar skriva till varandra och blir snabbt väldigt nära, de pratar om nästan allt. Men hur berättar för någon man gillar att man har Tourettes syndrom och plötsligt kan börja stampa med foten eller jama som en katt?

Banjo baby är en fristående uppföljare till *Comedy Queen*.

Om författaren

Jenny Jägerfeld, född 1974, är psykolog och författare. Hon debuterade 2006 och har vunnit en rad priser såväl i Sverige som internationellt. Hennes böcker är översatta till tjugofem språk. I sina böcker vågar Jenny Jägerfeld ta sig an de stora och svåra existentiella frågorna. Hon gestaltar ämnen som psykisk ohälsa, fattigdom, könsidentitet, självmord och utanförskap. I samtliga skildringar spelar också humorn en stor och förlösande roll.

Jobba vidare med boken

Den här handledningen innehåller tips och övningar som kan hjälpa dina elever att utveckla sin läsförståelse och läslust genom att träna på *läsförståelsestrategier*, att göra *textkopplingar* och relatera till egna erfarenheter. Du får även förslag på uppgifter som fungerar ämnesövergripande.

Tänk på att ha fokus på *läsupplevelsen* och se uppgifterna som ett komplement för att öka intresset för texten. Alla uppgifter är fristående från varandra, så du kan hoppa över uppgifter och du kan även lägga till egna frågor och diskussioner som du tycker passar.

Det finns uppgifter att göra innan ni börjar läsa, under läsningens gång och när boken är utläst. Variera mellan att göra uppgifter enskilt, i par eller mindre grupper och gemensamt. Alla uppgifter är kopplade till läroplanen (Lgr 22) och kursplanen i svenska samt svenska som andraspråk för åk 4–6.

Före läsningen

- Vad tänker du om boken när du tittar på omslaget?
- Beskriv vad omslaget föreställer.
- Vad tror du att omslaget vill förmedla och säga?
- Vilken teknik är det gjort med? (fotografi, tecknat, målat, kollage etc)
- Har du tidigare läst något av författaren? Vad handlade den boken i så fall om?

Har du tidigare läst något av författaren? Vad handlade den boken i så fall om?

Under läsningen

Variera gärna mellan högläsning och tyst läsning. Du kan till exempel läsa några rader eller stycken från början av kapitel högt innan eleverna får läsa vidare själva. Ibland kan du högläsa ett helt kapitel.

Oavsett om det är högläsning eller tyst läsning kan det finnas behov av att stanna upp och diskutera en del ord och uttryck. Texten innehåller en hel del ord som är obekanta för barn idag. Oftast förstår de texten ändå, men eleverna kan själva också samla på sig svåra ord som sedan kan användas i övningar. Ge gärna eleverna i uppgift att använda ord och uttryck i egna, påhittade meningar för att visa att de förstår hur de används. Du kan också diktera ord eller meningar och låta eleverna skriva det du säger.

ORD OCH UTTRYCK

Förslag på ord och begrepp att fundera över och prata om betydelsen av. Skriv gärna upp på tavlan så alla ser.

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

Dessa är indelade i tre kategorier:

- På raderna, som handlar om att hitta svaret i texten. Det explicita.
- Mellan raderna, att dra egna slutsatser, analysera, inferera och tolka. Det implicita.
- Bortom raderna, att reflektera och tänka mer utanför berättelsen, antingen genom att diskutera i helklass eller mindre grupper. Här görs också kopplingar till elevens egna erfarenheter.

Läsförståelsefrågor

The banjo journey begins

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

kassett, tics, kassettbandspelare, legend, gloria, helgon, informativ, konstruerade, korrekt, färgstarkt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad är The Cure?
- Vad är "Banjo Baby"?
- Varför skrev Alma de Palma till Mörten?

Mellan raderna

- Vad menar hon med att "gud var på semester"?
- Vad menas med att dagen får fyra mörtar av fem?

Bortom raderna

- Vad vet du om Dolly Parton?
- Har du någon egen idol? Berätta om den.

Begrav mig

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

Random, analysera, hangup, omega 3, initialer, bluegrass, logiskt, skorra falskt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vem kan spela 20 instrument?
- Varför svarade Mörten samma sak på alla tre frågor?

Mellan raderna

- Vad menar Musse med att hon måste "ha något att kämpa för"?
- Vad menas med "Du och vilken armé"?
- Vad menar Åke med "Mötten"?

Bortom raderna

- Vilket skolämne gillar du bäst?
- Spelar du något instrument? Vilket instrument skulle du vilja lära dig?

Banjons Mozart

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

postapokalyptisk, traumatiserad,
bokstavligen, hägn, pellets, proportioner,
kompositör

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför skrev Mörten en uppsats om om Earl Scruggs?
- Vad betyder det att vara någons soldat?
- Varför berättar inte Mörten om Alma för Sasha?

Mellan raderna

- Vem är Gösta Marmeladus Mozart?
- Vad menar Sasha med att kaninerna är en "tough crowd"?

Bortom raderna

- Mörten går genom en park på väg hem från skolan. Beskriv hur din skolväg ser ut. Hur färdas du till skolan?
- Fundera på Sashas överraskning till Mörten. Vad skulle det kunna vara?

Gillar att grilla

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

rimliga, uppsättning, föredöme

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur ser Mörten ut?
- Varför ligger Mörten på golvet?

Mellan raderna

- Vad tror Mörten är anledningen till att Alma inte hört av sig?
- Vad säger Mörten som är ironi?

Bortom raderna

- Vilken intressant person skulle du kunna skriva en uppsats om?

Bästa banjo-orakel

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

kompetens, fingerplektrum, reumatism, lokalsinne

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur länge har Mörten och Sasha varit bästa vänner?
- Vad tänker Mörten om antalet tittare på kanalen?
- Varför började Alma spela banjo?

Mellan raderna

- Vad är en marodör?
- Vad menar mamma med att Åke ska få ta samtal från försäljare?

Bortom raderna

- Vad tänker du om att Mörten inte berättade om att Sashas mamma tagit sitt liv. Spelar det någon roll eftersom Alma inte känner Sasha?

Kulturskymning

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

privatsak, revolution, jamma

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför tar Mörten privatlektioner hos Berra?
- Vad är *Foggy Mountain breakdown*?
- Vad tycker Mörten om att ta privatlektioner hos Berra?

Mellan raderna

- Vad var det som var en "privatsak"?

Bortom raderna

- Har du något favoritord? Eller har du något ord som andra säger att du ofta använder?
- Vilka sju siffror skulle du välja till en lottorad? Varför just de?

Sorgliga snacks och zebrakrasch

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

diskreta, kvark, kvantfysiker, ge sken av, drivved, murket

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad tycker familjen om de nya tapeterna?
- Vad skrev Alma som gjorde Mörten glad?

Mellan raderna

- Vad gör man när man "går överstyr"?
- Varför säger mamma att hon är "mellan jobb"?
- Vad menar pappa med att det var som att mamma pratade ryska med honom?

Bortom raderna

- Gör en lista på 5 nyttiga snacks och ordna dem från bäst till sämst.

Som en enhörning, jag menar etthorning!

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

bärnsten, utbud, förlora greppet om verkligheten

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad är det som ser ut som sockervadd?
- Vem har alltid peruk på sig?

Mellan raderna

- Vad menar Mörten med att hon är cheesy?
- Varför säger Mörten kaustiksoda tre gånger?

Bortom raderna

- Vad betyder att Alma är 12,5 % brasiliansk?
- Nästa alla tjejer på Mörtens skola har långt hår. Vad tänker du om det? Varför är det så? Hur är det på din skola? Är det vanligare med tjejer med kort hår, eller med killar med långt hår?

Kaustiksoda, kaustiksoda, kaustiksoda!

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

fullskalig, rangordna

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför ringde Alma till Mörten?
- Varför hörs inte ticsen på Mörtens inspelningar?
- På vilket sätt hjälper banjon mot ticsen?

Mellan raderna

- Vad menar hon med att hon ändrar sin mörtstatus?

Bortom raderna

- Vilket av ticsen tycker du verkar jobbigast?

Nöff hej då.

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

motoriska, vokala, lärljungar, motsvarighet, budbärare, hämma impulser, BUP

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur började ticsen märkas?
- Vad är skillnaden mellan tics och Tourettes?
- Vilka knep har Mörten för att ticsa i skolan utan att det märks så mycket?

Mellan raderna

- Varför tycker inte Juli att det känns spännande att tänka på magiska krafter?
- Vad är smittkoppor?

Bortom raderna

- Varför tror du att mamman sa till BUP att Mörten inte hade problem med tics?
- Vad är likheter och skillnader mellan psykolog och psykiatriker?

Det planerade mordet på Frosty McFreeze

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

breaking news, fullfjädrad, psykopat, högst påtagligt, inhyst, käckt, företeelse, sekel

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur länge har Alma haft en snögubbe i frysen?
- Vad fick Mörten för bild av Alma?
- Vad drar ner betyget för den här dagen?

Mellan raderna

- Varför pratar Mörten in röstmeddelanden till Alma istället för att ringa?

Bortom raderna

- Mörten tänker bra när hon spelar banjo. Försök komma på fler saker som är bra att göra när man har ett problem att lösa.
- Alma pratar göteborgska och Mörten stockholmska. Varifrån kommer du, och hur skulle du beskriva din dialekt? Pratar du med mycket eller lite dialekt?
- Almas familj ska på en halv älg av sin granne. Hur tänker du att det ser ut? Vad menas med en halv älg?

Harar med händer

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

foundation, medelmåttig

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vem är Manda Mindful? Vem är Dolores Karlsson?
- Vad har Alma gjort för att skydda sin snögubbe?

Mellan raderna

- Vad menas med ”sjuhelvetes”?

Bortom raderna

- Tycker du att Mörten ska städa sitt rum innan hon filmar, eller borde hon visa att hon är stökig?

Mörtival

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

valuta, ingraverad, avfärdande, missvisande, katedral, ornament, periodiska systemet, världssensation, fobi, ptsd, konstpaus, kolossalt, introducera

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad hade farbror Ossi köpt till mörtivalen?
- Varför blev Sashas pappa tårögd?
- Varför vågar inte Mörten prata med Ossi?
- När ska Mörten och Alma få chans att träffas?

Mellan raderna

- Varför stod det 13 Mört på guldmyntet?
- Varför säger Mörten att hon inte ska "gå händelserna i förväg" med Alma?
- Varför gjorde Abbe en fullmånepannkaka?

Bortom raderna

- Vad tänker du om att Mörten inte berättat om Alma för Sasha? Är det okej att ha det för sig själv eller är det en sådan sak hon borde säga till sin bästis?
- Vi får inte veta vad Mörten svarade Alma. Vad tycker du att hon borde ha gjort när hon fick meddelandet?

Pigga hajar

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

smärre, beskåda, hint av, reaktorer, radioaktiv, undanhålla, fiktiv

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad menas med att Tourettsen kan gå i ide?
- Hur visade Åke att han är bra på att förhandla?
- Vad tycker Mörten att hon borde få medalj för?

Mellan raderna

- Varför ger Mörten sin mamma en kram?
- Vad menar pappa med att aprikosen skulle ha växt i Tjernobyl?
- Vad menas med att hålla något högt?

Bortom raderna

- Har du varit rädd för något helt orimligt? Något du vet inte kan hända, men som ändå gjort dig rädd?
- Är det vanligt med kärnkraftskatastrofer? Gissa hur många som hänt, och ta sedan reda på om du gissat rätt.

Varje plonk har en historia

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

knögglig, propaganda, kalebass, blackface

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför orkar Mörten göra banjovideo, men inte idrottspodd?
- Vad menas med att banjons historia är mörk?

Mellan raderna

- Varför tänker Mörten att det här borde ha varit hennes första video?

Bortom raderna

- Vad är det för plantager Mörten pratar om?
- Håller du med om att man måste känna till banjons historia om man spelar banjo?

Rövarslen och gubbjävlar

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

harmonisk, solar plexus, organism, uppvakta, metafor

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad gjorde Mörten när tanten i tunnelbanan stirrade på henne?
- Mörten berättar om tre olika händelser. I vilken ordning hände de?
- Vad är takotsubo?
- Vad tänker Mörten om sitt turmynt?

Mellan raderna

- Hur är man om man har brist på empati?
- Hur kan man beskriva vad en *loop* är?

Bortom raderna

- Varför tror du att Mörten inte vill berätta för någon om just händelsen på Ica? Finns det några för- och nackdelar om hon skulle berätta?
- Vad tycker du är okej och inte okej att filma? Vet du vad som är lagligt och olagligt att filma

En pensionerad själ

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

blodtryck, stetoskop, avskrivit, temperament,
Ullevi, virtuella

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför har Alma haft en dålig dag? (2 saker)
- Vad tänker Mörten om Almas skolresultat?

Mellan raderna

- Varför vill Mörten egentligen att pappa kollar hennes hjärta?

Bortom raderna

- Vad tror du Mörten menar med att hennes själ är gammal?

Hon analyserade ihjäl sig

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

förebygga, offensiv, utgå från

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför säger mamma "Jesus Kristus"?
- Hur fick pappa ett blått öga?
- Varför pratar Berra om ett akvarium för människor?

Mellan raderna

- Vad menar Åke när han säger "bajken"?
- Vad menar Mörten med att hon ska utveckla eksem?

Bortom raderna

- Vad är en människas självbild? Vad tror du påverkar ens självbild?

Flipflops, ticsloop, whiplash

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

drejning, inkomstkälla, kollektiv psykos, whiplash

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför klev pappa ur bilen?
- Vad var det för speciellt med *Friday I'm in love*?
- Vad lät som en astmatisk hund?
- Vad jämför Mörten med pingisbollar?

Bortom raderna

- Är Björns Trädgård en påhittad plats eller finns den på riktigt?
- Vem kan man skicka hjärtan till? Spelar det någon roll vilken färg de har?

Kylig stämning

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

omfamna, bast, betuttad, konversation, notan

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför har Mörten putsat myntet?
- Vad är det som är 151 timmar?
- Vad gillade farfar med Gunilla?

Mellan raderna

- Vad menas med att vara så tråkig att klockorna stannade?
- Vad sa farfar till Gunilla som var ironiskt?

Uppfostrad av vargar

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

naturresurser, industrialisering,
öronbedövande, bottenskrap, övermannas,
kaskad, bartender, romcom

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför svarade Frank på Sashas första fråga?
- Varför går Sasha och Mörten inte hem?
- Varför har de varit på puben en gång tidigare?
- Vad tänker Sasha att hon ska göra som sidekick?

Mellan raderna

- Varför tror du att Frank sa som han sa till Mörten?
- Vad menar Mörtens mamma med att hennes koppar ska dominera marknaden?
- Vad mer än miljön kan ha bidragit till att Mörten berättade om Alma för Sasha?

Bortom raderna

- Vad tycker du om utvecklingssamtal?
- Vad är en Elvis-frisyr?

Släpp hörnflaggan och kom in i matchen!

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

frenetiskt, voicecrack

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför grät pappa?
- Vad gjorde Åke för att trösta pappa?

Mellan raderna

- Varför tog pappa upp innebandyklubban?
- Vad menas med att ha ett finger med i spelet?
- Varför tänker Mörten att det blir lättare när Åke lär sig säga ”r”?

Bortom raderna

- Har ni någon hemmagjord inredning hemma? Vad i så fall?

Alma! Alma! Alma överallt!

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

finjusterar, precision, potentiella, apfelstrudel

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad säger Berra om att skriva nya låtar?
- Hur hjälper det att öppna munnen innan hon vill jama?
- Vilken är Mörtens starkaste känsla just idag?

Mellan raderna

- Pappa har försökt få Mörtten att öva på habit reversal training länge. Förklara varför hon gör det just nu.

Bortom raderna

- Har du någon gång testat att meditera? Vad gör man när man mediterar?
- Vad är fördelar och nackdelar med att planera saker i detalj?

Rekognosera, fundera, planera

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

myter, legender, vise män, euforisk

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vilka djur nämner Mörtten?
- Vad planerar Mörtten att hon och Alma ska göra när de ses?

Mellan raderna

- Vad menar Mörtten med "löst folk"?
- Hur reagerar Alma när hon träffar Mörtten? Hur reagerar Mörtten? Beskriv deras känslor.

Bortom raderna

- Kan du komma på ännu fler exempel med talet 3? Från sagor, berättelser, sånger, filmer m.m.

Slut på drömmarna

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

kräsna

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad hade Åke klätt ut sig till?

Mellan raderna

- Varför försöker hon inte skriva till Alma och förklara?

Bortom raderna

- Vad tänker du om kärlek? Tror du att det finns en rätt person man behöver hitta eller kan man bli kär i flera olika?

Konsten att förstöra sitt liv på tre minuter

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

planschen, stråk, bragd, övermannas

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Beskriv Almas doft.
- Varför harklar sig Mörten så många gånger?
- Vilka nya tics har Mörten nyss fått?

Mellan raderna

- Hur känner sig Mörten när hon träffar Alma?
- Varför säger Mörten det där om Almas farfar?

Bortom raderna

- Vad tycker du att Mörten borde göra nu? Vänta på att Alma hör av sig eller höra av sig själv?

En romantisk tragedi

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

vibb, parallellt universum, barrikad

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur länge är det kvar av påsklovet?
- Vad skäms Mörten mest över?
- Vad gör Åke för att få upp dörren?

Mellan raderna

- Varför tror du att Alma bara skickade ett frågetecken?

Bortom raderna

- Lyssna på någon av Johnny Cash låtar. Vad tycker du?
- Vem tycker du det vore viktigast för Mörten att höra av sig till? Sasha eller Alma?

Vi saknar dig mer än vi saknar wifi

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

Finders keepers, losers weepers

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad gör farfar för att muntra upp Mörten?

Mellan raderna

- Varför krokade Sasha i Mörtens arm?
- Hur är man om man är ”genuint glad”?

Bortom raderna

- Brukar du citera någon? Har du några favoritcitat?
- Vad tänker du att det är för skillnad mellan att vara sjuk och att vara sjukskriven?

Banjomarodörens egen banjo

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

frisbee, spröd

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Hur kändes det först för Mörten att börja spela banjo igen?
- Vad säger Mörten om att skriva låttexter?

Bortom raderna

- Vilka av rimmen i låttexten tycker du att hon lyckats bäst med?

En deppig mört

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

ana, respons

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad menar Mörten med att inget hände efter att hon lagt ut klippet?
- Vad är *coat of many colours*?

Bortom raderna

- Har du någon låt som betyder mycket för dig? När lyssnar du på den och hur hjälper den dig?

Mamma vill jobba som fjant

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

pms, piedestal, huligan, hjärtlig

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Vad har mamma mest dåligt samvete över?
- Varför har Åke damm i håret?

Mellan raderna

- Varför säger mamma först att hon har drejkurs, men ändrar sig sedan?

Bortom raderna

- Vad tror du att Putte tänkte om Åkes samtal?

Tack för allt, mörten. Farväl.

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

tjomme, innerligt, måckel, dolt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför har Alma inte hört låten som Mörtten spelade in?

Mellan raderna

- Varför har Mörtten panik inför att öppna meddelandet?

Bortom raderna

- Vad finns det för fördelar och nackdelar med att ringa och att prata in meddelanden?
- Varför tror du att Mörtten vill ringa Alma nu, fastän hon inte vågat förut?

Epilog

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

epilog, image, trudelutt, knö in daj, piruetter, kvittra symfonier till ära

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

På raderna

- Varför hinner Mörten bli ledsen innan Alma kommer?
- På vilket sätt hjälper Dolly Mörten?
- Varför tar hon med sig myntet med nr 13 på?

Mellan raderna

- Varför jamar Alma när hon kommer?

Bortom raderna

- Varför tror du att det alltid är strul i en romcom innan kärleksparet får varandra?
- Både Mörtens och Almas farfar betyder något för dem, vilken relation har du till dina egna mor- eller farföräldrar?

Efter läsningen

- Vilken är din favoritscen eller favorithändelse?
- Finns det något i boken som du kan känna igen dig i?
- Hur var språket i boken? Hur var orden och meningarna? Lättlästa eller svårlästa?
- Hur skulle du beskriva boken? Hur är den skriven?
- Har boken väckt några frågor? Finns det något du vill ta reda på?